

**Verkiezingsprogramma D66 Oisterwijk
Gemeenteraadsverkiezingen 2020**

Juist nu!

Missie

D66 Oisterwijk staat voor optimistische politiek voor Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom!

D66 maakt zich sterk voor een open, menselijke, ondernemende, gelijkwaardige en duurzame samenleving. Wij vertrouwen op de individuele én de collectieve kracht van mensen, waarbij we iedereen vrij laten en niemand laten vallen.

Samen met inwoners, maatschappelijke partners en andere (politieke) partijen willen we een gemeente maken waar het goed leven is, waarin mensen elkaar in hun waarde laten en elkaar met respect behandelen.

De speerpunten waar wij op inzetten voor onze gemeente zijn:

- Goed wonen in de gemeente Oisterwijk, ook in recreatieparken;
- Een integer en transparant bestuur met betere inspraak voor inwoners;
- De mooie natuur koesteren en beschermen;
- Een financieel gezonde gemeente.

Inhoudsopgave

Missie	1
Inhoudsopgave	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Inleiding.....	4
Goed wonen	5
Wat willen we bereiken?.....	5
Hoe pakken we dat aan?	5
Woonvisie ontwikkelen met dorpsraden.....	5
Meer mensen een kans op een woning.....	6
Natuurinclusief wonen op recreatieparken	6
Geen goederentreinen door Oisterwijk.....	6
Niemand laten vallen.....	7
Wat willen we bereiken?.....	7
Hoe pakken we dat aan?	7
Jongeren krijgen kansen	7
Senioren leven gezond, sociaal en zelfstandig.....	8
Financieel bewustzijn tegen armoede	9
Duurzaam, gezond en groen	10
Wat willen we bereiken?.....	10
Herstellen van de balans.....	10
We worden energieneutraal.....	10
Ondernemen verandert.....	10
Grondstoffen worden hergebruikt	10
Duurzame mobiliteit staat voorop.....	10
Hoe pakken we dat aan?	11
Beter in balans	11
Energie-neutraal in 2045 en versnelling van de energietransitie	11
Minder stikstof.....	11
Bestrijding eikenprocessierups	12
Anders agrarisch ondernemen	12
Staalbergven	12
Duurzaamheid is leidend bij afval.....	13
Duurzame mobiliteit: te voet, fietsend of met het openbaar vervoer	13
Een duurzame en lokaal sterke economie.....	15
Wat willen we bereiken?.....	15
Gemeente en ondernemers werken samen	15
Een duurzame, levendige en leefbare gemeente	15
Hoe pakken we dat aan?	15
Samenwerking en ruimte voor initiatieven	15
Anders ondernemen: ontwikkelruimte duurzame landbouw en veehouderij	16
Ambities voor elke kern	16
Groen en duurzaam toerisme	16
Levendigheid en leefbaarheid in balans	17
Goed bestuur en een transparante, dienstbare organisatie.....	19
Wat willen we bereiken?.....	19

Verkiezingsprogramma 2020

Gemeente en inwoners trekken samen op.....	19
Het is helder hoe beslissingen tot stand komen en wat ze hebben opgeleverd	19
Het democratisch bestuur is integer	19
Inwoners en gemeente zijn en blijven in dialoog	19
Hoe pakken we dat aan?	20
Toegankelijke gemeente.....	20
Verbeterde informatievoorziening	20
Integriteit	20
Omgevingsdialoog	20
<i>Dankwoord</i>.....	22

Inleiding

Beste kiezers,

Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom staan aan de vooravond van de verkiezingen. Dorpen met eigen tradities en waarden komen onder één bestuurlijke koepel.

De nieuwe bestuurders van deze koepel moeten oog hebben voor het mooie verleden van alle dorpen. Bij het uitzetten van nieuwe plannen voor de nieuwe gemeente moeten zij alles in het werk stellen om de positieve kanten van dat verleden te gebruiken. Alleen op die manier voelen alle bewoners zich thuis in de politiek binnen de nieuwe gemeente. D66 wil daar met optimistische politiek een rol in spelen.

In de oude setting was D66 Oisterwijk onderdeel van belangrijke politieke spelers in Oisterwijk en Haaren. Daardoor weten wij wat leeft in alle dorpen. De leden van D66 Oisterwijk hebben de afgelopen tijd democratisch gekozen om zelfstandig op te treden in de nieuwe Oisterwijkse politiek.

De grote crises die ons mondiaal, Europees, landelijk en provinciaal treffen, gaan ook niet aan Oisterwijk voorbij. De klimaatcrisis wordt momenteel overschaduwd door het Covid-19-geweld maar ontpopt zich met grote snelheid en grote consequenties voor het leefmilieu in Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom. Zowel Covid-19 als de klimaatkwesies vragen onze aandacht in de nieuwe leefomgeving van Oisterwijk.

D66 Oisterwijk bestaat uit een sterk Oisterwijks team dat zich wil inzetten voor de nieuwe gemeente. Wij beschikken over een stevig netwerk in de plaatselijke, regionale, provinciale, nationale en Europese politiek. De enorme problemen als gevolg van Covid-19 en de klimaat-, landbouw- en andere uitdagingen kunnen we vanuit onze mooie groene locatie voorleggen aan alle D66-experts in Den Bosch, Den Haag en Brussel.

D66 Oisterwijk legt de verbanden die moeten leiden tot de juiste politieke beslissingen in de komende jaren. Wij vluchten niet naar verwerpelijke ideeën of opvattingen op de extreem politieke flanken van ons bestel zoals dat in Brabant is gebeurd. Wij wisselen cultuur niet in voor een vals populistisch schijnhuwelijk.

Dit alles willen we, niet in een sfeer van ruzie en agressie, maar in overleg en samenwerking oppakken met allen die de belangrijke punten van dit verkiezingsprogramma mee willen verwezenlijken.

D66 Oisterwijk leverde uit haar midden een tegenkandidaat voor het lijsttrekkerschap van de landelijke partij. Het meedoen aan deze verkiezing is een teken van het democratisch karakter van onze partij, waar ieder lid de kansen krijgt om zich, waar dan ook, te ontwikkelen. Waar we blij zijn met Sigrid Kaag, zijn we trots op Ton Visser, die de moed had om ons door een andere bril naar de politiek te laten kijken. We zijn er trots op dat hij op onze lijst staat.

Een *Parel in het groen* glanst alleen als je er gezamenlijk op verantwoorde wijze voor zorgt. Daar staan we als D66 voor.

Wij hopen dat dit programma u helpt de juiste politieke keuzes te maken.

Oisterwijk,
Toon van Mierlo – D66 Oisterwijk

Goed wonen

De afgelopen jaren is de schaarste op de woningmarkt toegenomen. Er is een landelijk tekort van circa 315.000 woningen. Een belangrijke ontwikkeling is dat steeds meer mensen alleen of met zijn tweeën wonen.

Voor starters is het een uitdaging om geschikte en betaalbare woonruimte te vinden in hun eigen dorp. Niet alle huishoudens kunnen wonen waar ze graag willen wonen. Dat geldt ook voor de gemeente Oisterwijk.

D66 mist op dit moment een duidelijke woonvisie. Het lijkt erop dat dure appartementen voorkeur krijgen. Vrijkomende grond wordt aan de hoogste bieder verkocht. Ook is er te weinig aandacht voor sociale huurwoningen. Een van de gevolgen hiervan is dat jongeren en jonge gezinnen kiezen voor andere plaatsen om te wonen. Dat vinden we jammer. Daarom wil D66 inzetten op het woonbeleid.

Wat willen we bereiken?

D66 wil dat mensen betaalbaar, duurzaam en gezond kunnen wonen in Oisterwijk. Verder wil D66 dat we samen besluiten welke keuzes worden gemaakt over onze woonomgeving.

Besluiten nemen we op basis van afspraken

We willen dat we bouwplannen kunnen beoordelen op basis van goede afspraken.

Er zijn voldoende betaalbare woningen

Er moet extra aandacht komen voor jongeren en starters op de woningmarkt. Tegelijkertijd verliezen we andere leeftijdscategorieën niet uit het oog. Ook voor ouderen willen we voldoende passende woningen. We willen dat minimaal 35% van de nieuw te realiseren woningen binnen onze gemeente via sociale huur bereikbaar blijft voor iedereen.

Meer duurzame woningen

Het gaat er niet om zo snel mogelijk zoveel mogelijk nieuwe woningen te bouwen. We willen dat iedereen fijn kan blijven wonen in Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom. Mensen wonen er vaak graag vanwege de groene omgeving. Daarom offeren we geen groen op voor stenen. We willen goede afspraken maken over natuurinclusief wonen in recreatieparken. D66 wil dat de gemeente bijdraagt aan het op betaalbare wijze CO2 neutraal maken van de woningvoorraad in Oisterwijk.

Gezond wonen is de norm, dus zonder overlast van goederentreinen

Gezondheid is belangrijk voor D66. De overlast van goederentreinen tast de gezondheid van inwoners aan. Daar willen we werk van maken.

Hoe pakken we dat aan?

Woonvisie ontwikkelen met dorpsraden

D66 wil zo snel mogelijk een gemeentelijke woonvisie met heldere criteria vaststellen. Deze visie ontwikkelen we met de dorpsraden. De afspraken maken we samen, want ze gaan over onze gezamenlijke leefomgeving. We toetsen toekomstige bouwplannen aan de visie. Dat verkort meteen de doorlooptijden van bouwprojecten.

Meer mensen een kans op een woning

We vinden het belangrijk dat 35% van de woningen in onze gemeente via sociale huur bereikbaar is. Dit geeft jongeren en starters ook een kans op een gepaste woning. Hetzelfde geldt voor senioren en mensen met een krappere beurs; we willen dat er voor hen voldoende woningen beschikbaar zijn.

Natuurinclusief wonen op recreatieparken

In de gemeente Oisterwijk bevinden zich 18 verschillende recreatieparken (16 in Oisterwijk, 1 in Moergestel en 1 in Haaren). Op verschillende parken wordt permanent wonen al ruim 30 jaar gedoogd. Op vier van deze parken zijn de chalets particulier eigendom, dus niet in bezit van de eigenaar van het park. De bewoners zijn geen arbeidsmigranten en zij willen er natuurinclusief wonen.

D66 wil permanente bewoning voor deze specifieke parken toestaan. In plaats van een probleem, zien wij hier een oplossing, bijvoorbeeld voor starters. Er is maatwerk nodig om ervoor te zorgen dat natuurinclusief wonen betaalbaar blijft voor starters. We willen voorkomen dat de chalets zo duur worden dat ze niet betaalbaar blijven voor bijvoorbeeld starters. Daarom willen we een anti-speculatiebeding en andere voorwaarden opnemen in de woonovereenkomst. Kansarme parken worden gesloopt als geen verbetering optreedt. Tot die tijd moet handhaving worden ingezet voor parken waarvoor geen legalisatie wordt verleend. We zien dat de gemeente dit momenteel niet of nauwelijks uitvoert.

Geen goederentreinen door Oisterwijk

Al enkele jaren worden omwonenden van het spoor 's nachts wakker geschud door de te zware goederentreinen. Oisterwijk Trilt, de belangenorganisatie van de omwonenden van het spoor, is sinds enkele jaren met ProRail, het ministerie en de gemeente in gesprek over een oplossing voor deze trillingen. Tot nu toe is geen goede oplossing gevonden, bijvoorbeeld door treinen minder hard te laten rijden. Ook met betrekking tot andere voorgestelde oplossingen moeten we realistisch zijn. Oisterwijk is niet geschikt om zwaar goederenvervoer door ons mooie dorp te laten rijden. Los van de schade aan monumentale panden, is het ongezond omdat mensen er slecht van slapen.

Daarom wil D66 inzetten op het verdwijnen van het goederenverkeer. Tot dit verdwijnen zal er op zijn minst een vermindering van 50% van trillingen en klachten van moeten zijn. D66 wil dat omwonenden van het spoor ondersteund worden door de gemeente. Bijvoorbeeld door het bijstaan van omwonenden bij een eventuele juridische strijd tussen ProRail en een eigenaar die schade aan zijn of haar pand heeft.

Ook wil D66 dat er twee onafhankelijke onderzoeken worden uitgevoerd. Het eerste moet ervoor zorgen dat voor eens en altijd duidelijkheid komt over de schadelijkheid van de trillingen voor de omliggende huizen en de bewoners ervan.

Het tweede onderzoek moet zich richten op de mogelijkheden van een spoortunnel met daarop een park dat de beide helften van Oisterwijk verbindt. D66 wil stedenbouwkundigen en projectontwikkelaars uitnodigen hiervoor een visie te ontwikkelen.

Niemand laten vallen

We laten iedereen vrij, maar laten niemand vallen. Drie groepen hebben daarbij onze speciale aandacht: jongeren, senioren en mensen die in armoede leven.

D66 vindt dat de gemeente een belangrijke verantwoordelijkheid heeft ten opzichte van jongeren. Opgroeien is niet altijd even gemakkelijk. Er gebeurt veel in het leven van jongeren. Technologie ontwikkelt snel en geeft kansen voor vooruitgang. Tegelijkertijd veranderen sociale verhoudingen. Het kan voor jongeren moeilijk zijn om de juiste keuzes voor hun toekomst te maken in die dynamiek. Daar willen wij positief aan bijdragen.

Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom vergrijzen. Vergrijzing vraagt om een gepaste aanpak. We maken ons er sterk voor dat mensen langer zelfstandig kunnen wonen. Een sociaal netwerk, voldoende en passende beweging dragen verder bij aan de gezondheid van senioren.

Ook Oisterwijk kent armoede. Armoede verlamt. Constante geldzorgen zorgen ervoor dat mensen op de lange termijn steeds verder geïsoleerd raken. Het wordt voor hen steeds moeilijker om zelfstandig hun leven weer op de rit krijgen. D66 laat mensen niet vallen. Het voorkomen en beperken van schulden is een belangrijk instrument om de armoedecirkel te doorbreken.

Wat willen we bereiken?

We willen een gemeente waar we verantwoordelijkheid nemen voor elkaar als het minder gaat.

Jongeren krijgen kansen

Dat betekent dat alle jongeren kansen moeten krijgen om zich te ontwikkelen. Daarvoor is goed onderwijs nodig, met goed gespreide en veilig bereikbare basisscholen. We willen dat kinderen voldoende beweging krijgen, mbo-ers zich op locatie kunnen verdiepen in de onderwerpen van hun studies rond duurzaamheid en dat passend jeugd- en jongerenwerk wordt ondersteund.

Senioren leven gezond, sociaal en zelfstandig

Verantwoordelijkheid nemen voor elkaar betekent ook dat ouderen zoveel mogelijk zelfstandig moeten kunnen blijven wonen. Om dat te bereiken moeten we meegroeien met de veranderende woonwensen.

We willen dat senioren in onze gemeente gezond en zelfstandig kunnen leven, waarbij ze voldoende mogelijkheden hebben om mensen te ontmoeten.

We bestrijden armoede

En ten slotte willen we een samenleving waarin mensen de kans krijgen hun leven weer op de rit te krijgen als zij door constante geldzorgen steeds verder geïsoleerd raken. Daarbij willen we voorkomen dat kinderen niet mee kunnen doen. D66 wil daarom inzetten op passende ondersteuning en streeft naar maximale inzet op preventie en snelle hulp bij schuldproblematiek.

Hoe pakken we dat aan?

Jongeren krijgen kansen

Elke wijk een eigen basisschool

De beste investering die je in mensen kunt doen, is zorgen voor goed onderwijs. Hoog opgeleid is mooi, goed opgeleid is beter. Een goed schoolgebouw draagt bij aan een goed leerklimaat. Gemeente en schoolbesturen zijn samen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de schoolgebouwen.

Naast kwaliteit, vindt D66 het ook van belang dat er voor iedere wijk een voldoende nabije basisschool is. Voor speciale scholen moet de juiste locatie worden gevonden.

Kinderen in beweging

Verder wil D66 erop toe zien dat 'Bewegen na School' blijft plaatsvinden net als de gezamenlijke organisatie van onderlinge sportdagen. Wij vinden het een goed idee als ook kinderdagverblijven en peuterspeelzalen hierbij worden betrokken. Zo kunnen jonge kinderen op sportieve wijze alvast kennis maken met school.

Mbo-ers studeren op locatie in onze gemeente

Om meer jongeren naar onze gemeente te krijgen en hier te houden, wil D66 laten onderzoeken of het mogelijk is om dependances van bepaalde mbo-opleidingen naar Oisterwijk te halen. Denk bijvoorbeeld aan een mbo-opleiding 'Groen'. Haaren heeft veel boomkwekerijen, Moergestel heeft veel agrarisch ondernemers en dit zijn uitstekende stageadressen voor deze studenten.

Modern jongerenwerk

Natuurlijk is opvoeden allereerst de verantwoordelijkheid van ouders en verdere familie. Daarna komt het onderwijs. Als die combinatie niet volstaat, is het de taak van de samenleving om in te springen. We laten niemand vallen. Jongerenwerk helpt jongeren de juiste keuzes te maken, talenten te ontdekken en zich te ontwikkelen tot sociale mensen die werken aan hun toekomst.

Specialistische jeugdzorg op De Hondsborg

De Hondsborg is een middelbare school waar specialistische jeugdzorg wordt geboden. D66 wil nieuwbouw voor dit speciale onderwijs omdat het aantal leerlingen dat in complexe situaties opgroeit toeneemt en het huidige gebouw is afgeschreven. De financiering kan niet alleen door de gemeente Oisterwijk worden opgepakt. We willen kijken naar een financieringsvorm waarbij de gemeenten waaruit de kinderen van De Hondsborg afkomstig zijn, bijdragen aan de huisvesting.

Senioren leven gezond, sociaal en zelfstandig

Senioren wonen zoals bij hen past

D66 maakt zich sterk voor een goede doorstroming van senioren naar bungalows en laagbouw-appartementen. Het past bij de wensen van de vergrijzende samenleving en het verjongt tegelijkertijd de woningmarkt; de vrijkomende woningen komen beschikbaar voor jongeren en gezinnen. D66 ondersteunt huisvesting voor ouderen, zoals de succesvolle "Knarrenhof" en andere woonvormen waar bewoners elkaar ondersteunen (co-housing). Ook staan we positief tegenover Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) waarmee toekomstige bewoners samen hun eigen woonproject regelen.

Bewegen en ontmoeten

D66 pleit voor een selectieve inzet van middelen voor ouderenbeleid. D66 ondersteunt een streven naar gezond leven en bewegen en de activiteitenwijzer om actief te blijven. Subsidies zijn gericht op positieve gedragsveranderingen om voldoende te bewegen en actief te blijven in een sociaal netwerk. Juist voor senioren is het sociale netwerk van belang voor gezond en vitaal ouder worden. D66 wil daarom aanpassingen doorvoeren in het ouderenbeleid.

De vier speerpunten voor het seniorenbeleid zijn;

- D66 wil in buurtwinkels of woonzorgcentra een pilot met een Ouderen OntmoetingsPlaats (OOP) starten waar mensen elkaar kunnen ontmoeten;

Verkiezingsprogramma 2020

- D66 wil verenigingen stimuleren om ouderen te bezoeken om samen koffie te drinken en kleine klusjes te doen;
- D66 wil wijkverpleegkundigen voor senioren, 'ouderenwerkers' inzetten tegen eenzaamheid en achteruitgang;
- D66 wil senioren helpen bij het vergroten van hun digitale vaardigheden. We vinden het daarom belangrijk dat particuliere initiatieven als 'Senior-web' voldoende steun krijgen.

Financieel bewustzijn tegen armoede

Alle kinderen doen mee

Kinderen die opgroeien in armoede, hebben later extra veel kans om zelf ook in armoede terecht te komen. D66 wil ervoor zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen als het gaat om sport, cultuur en vanzelfsprekend ook onderwijs. De Stichting Leergeld speelt hierin een uitermate belangrijke rol en deze dient hierbij dan ook door de gemeente adequaat ondersteund te worden.

Financieel bewustzijn

D66 wil verder lessen in Financieel Bewustzijn op laten nemen in het onderwijs. Het draagt bij aan preventie van armoede, met name voor onze jongeren.

Het draait erom dat mensen in armoede zo snel mogelijk weer zelfredzaam worden. Het doel hierbij is om mensen te helpen (weer) een zelfstandige positie te verwerven. Het is belangrijk dat er in dit soort situaties maatwerk geboden wordt. Volgens D66 moet het schuldhulpverleningstraject in een zo vroeg mogelijk stadium afgestemd zijn op de zelfredzaamheid en motivatie van de betrokkene.

Mobility Mentoring

D66 doet een voorstel om een pilot te starten met de implementatie van een nieuwe methodiek, Mobility Mentoring®. Deze aanpak ondersteunt mensen bij het aanpakken van hun financiële en sociale problemen. Het doel is dat zij economisch (weer) zelfredzaam worden. Mobility Mentoring is gebaseerd op het wetenschappelijke inzicht dat chronische stress invloed heeft op het gedrag van mensen. D66 laat mensen niet vallen en zet zich in om mensen te ondersteunen bij hun aanpak om weer gelukkig en gezond te functioneren in de samenleving.

Duurzaam, gezond en groen

Oisterwijk, *Parel in het groen*. D66 koestert deze plek waar mensen zich thuis en veilig voelen, maar vindt ook dat het nóg beter moet. Daarom streven we naar een schone, groene en duurzame gemeente. Duurzaamheid is daarbij meer dan alleen het terugdringen van CO₂-uitstoot, het aanpakken van milieuproblemen of het behoud van natuur. Duurzaamheid en generatiebestendigheid staan centraal bij al onze acties.

Wat willen we bereiken?

We willen dat ook volgende generaties kunnen blijven genieten van de *Parel in het groen* en dat we daar rekening mee houden bij alle keuzes die we maken.

Een gebiedsgerichte aanpak moet hand in hand gaan met natuurherstel. Het kabinet heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld. De uitvoering moet lokaal worden opgepakt.

Herstellen van de balans

D66 wil de balans herstellen door het instellen van een natuurbeschermingszone met beperkende maatregelen voor intensieve industrie met een, nog vast te stellen, radius om de Kampina. Bij de omschakeling naar kringlooplandbouw heeft de gemeente een actieve rol. Op eigen initiatief gaat zij bij boeren langs om samen met deze ondernemers die omschakeling te realiseren.

We worden energieneutraal

We willen dat de gemeente in 2045 energieneutraal is. D66 wil daarnaast een versnelling van de energietransitie. We willen dat de gemeente inwoners en bedrijven stimuleert en uitdaagt in het toepassen van duurzame oplossingen voor energiebesparing en opwekking van duurzame energie.

De grootste vervuilers pakken we aan. Zelf geven we ook het goede voorbeeld, door bijvoorbeeld de eikenprocessierups doeltreffend en natuurvriendelijk te bestrijden.

Ondernemen verandert

We openen een Omgevingsloket dat specifiek is gericht op het buitengebied. Daarin wordt samen met agrarische ondernemers gekeken naar hun toekomstplannen. We toetsen de mate waarin die passen bij de ambities van Oisterwijk.

D66 spreekt zich uit voor het Staalbergven en wil op zoek naar mogelijkheden om het te kunnen blijven behouden voor bezoekers.

Grondstoffen worden hergebruikt

Verspilling kunnen we ons niet meer veroorloven. Wij streven naar een circulaire economie waarin we als ideaal 100% hergebruik van grondstoffen nastreven. Afvalreductie is daarin een eerste stap. Dit moet tegelijkertijd leiden tot minder kosten.

Duurzame mobiliteit staat voorop

D66 wil wandelen, fietsen en reizen met het openbaar vervoer zo aantrekkelijk en gemakkelijk mogelijk maken in Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom. Duurzame mobiliteit wordt meegenomen in alle (nieuwe) omgevingsplannen. Duurzame mobiliteit wordt toegankelijk gemaakt voor alle inwoners. De gemeente steunt daartoe autodeel initiatieven. De gemeente maakt zelf gebruik van duurzame vervoersmiddelen.

Hoe pakken we dat aan?

Beter in balans

We willen meer groen en meer biodiversiteit in onze gemeente. We beschermen onze natuur vanuit een samen op te stellen gebiedsvisie.

Landelijk wil D66 natuur en biodiversiteit beschermen. Ieder verlies aan natuur moet elders gecompenseerd worden en deze kosten moeten bij elk project meegenomen worden. D66 wil dit principe ook in Oisterwijk toepassen. Groencompensatie is een must: bomen en struiken die worden weggehaald, moeten worden gecompenseerd met groen elders in de wijk of dorpskern. Het liefst zo dichtbij mogelijk. Bij ieder (bouw)project moet het eventuele verlies aan natuurwaarde als kosten worden meegenomen. Bij de bouw van nieuwe projecten en bij renovatieprojecten wordt actief rekening gehouden met de leefruimte van dieren in en rondom gebouwen, het zogenoemde 'natuurinclusief bouwen'.

Naast meer groen wil D66 ook inzetten op meer biodiversiteit in het prachtige buitengebied, waaronder ook het natuurgebied de Kampina. Dit kan via ecologisch groen- en waterbeheer, het aanpassen van putten/roosters en het stimuleren van initiatieven als insectenhôtels en kasten voor vogels.

D66 wil verder de balans herstellen door het instellen van een natuurbeschermingszone met beperkende maatregelen voor intensieve industrie met een, nog vast te stellen, radius om de Kampina. Het natuurgebied dat ons de naam *Parel in het groen* bezorgt is kwetsbaar en lijdt onder het intensieve agrarische ondernemerschap. Door de steeds intensievere (vee)industrie en de stikstofproblemen die dit met zich meebrengt, veranderen natuurgebieden zoals de Kampina. Dalende stikstof maakt de grond voedselrijker waardoor het aantal bramenstruiken, grassen en brandnetels toeneemt. Daardoor komen inheemse soorten in gevaar of verdwijnen. Het behoud van de Kampina is verbonden met onze biodiversiteit.

Een goede gebiedsvisie ontbreekt. We willen samen met de partners in het buitengebied komen tot een visie over welke cultuurhistorische elementen in ons landschap we koesteren en willen behouden. De zeldzame zandpaden verdienen bijvoorbeeld bescherming, in plaats van een laag asfalt.

Energieneutraal in 2045 en versnelling van de energietransitie

D66 legt de lat hoog en streeft naar een volledig klimaatneutrale gemeente uiterlijk in 2045 in plaats van 2050. Om dat te bereiken is iedereen nodig: inwoners, overheid, energiecoöperaties en ondernemers.

D66 vindt dat de gemeente hierin een voortrekkersrol moet nemen. Dit kan door ruimte te bieden aan goede initiatieven, zoals eigen energieopwekking en innovaties rond energie. En naast ruimte bieden, moet de gemeente zelf actief op zoek gaan naar dit soort initiatieven. We willen partijen ondersteunen die helpen bij het (gezamenlijk) plaatsen van bijvoorbeeld zonnepanelen of het isoleren van woningen.

Minder stikstof

Het mooie, typisch Brabantse en ecologisch waardevolle kleinschalige agrarische landschap verdwijnt, het dierenwelzijn lijdt onder de drang naar productiemaximalisatie, er is een klimaatcrisis. De stikstofdeken die over onze Natura2000 gebieden hangt, is erg groot. Dit vraagt om een meerjarige aanpak om de bron van uitstoot te beperken. Dit los je niet alleen regionaal op. Dit vraagt om een structurele provinciale, landelijke en mogelijk een Europese aanpak.

Door de uitstoot van stikstof te verminderen, kunnen we het verlies aan Brabantse biodiversiteit een halt toeroepen. Stikstof is niet de enige opgave voor de veehouderij in Brabant. Het drinkwater van Brabant staat onder druk door mestvervuiling.

Extensivering en natuurinclusieve landbouw zijn hier een antwoord op deze opgaven. Overheden moeten met hun beleid de transitie naar grondgebonden, natuurinclusieve landbouw belonen en stimuleren.

Bestrijding eikenprocessierups

D66 is tegen het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen om de overlast van de eikenprocessierups tegen te gaan. Dit moet op een doeltreffende en natuurvriendelijke manier worden aangepakt. Dit betekent op grote schaal ophangen van nestkasten en het fixeren en wegzuigen van de nesten. Ook bij gewasbescherming is D66 tegen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.

Anders agrarisch ondernemen

We openen een Omgevingsloket waar we samen met ondernemers kijken naar mogelijkheden om hun bedrijven meer duurzaam te maken.

We willen kringlooplandbouw stimuleren door het aanwijzen van mogelijke locaties voor voedselbossen en 'out-of-the-box' voorstellen. De gemeente zal ondernemers - waar mogelijk - kansen voor initiatieven geven.

De Kampina heeft overlast van de vele boerenbedrijven in de buurt. Reductie van stikstofuitstoot is daarom van groot belang. Niet voor iedere boer is omschakeling naar kringlooplandbouw een realistisch haalbare optie. Ook die mensen laten we niet vallen. Samen zoeken we naar een oplossing, waarin ook deze ondernemer zich kan vinden.

We sluiten daarbij de teelt van wiet niet uit. Hierdoor verwacht D66 een enorm economisch potentieel aan te trekken en een reductie in stikstof te weeg te brengen. Wietteelt biedt kansen. De afgelopen jaren is wiet steeds verder gelegaliseerd in de wereld. Hierdoor is er ook steeds meer economische interesse in de wiet teelt. Met Canada als koploper op het gebied van massaproductie, dreigt Nederland een enorm economisch potentieel te missen. Daarnaast is er in Nederland discussie ontstaan over de verdere legalisatie van wietteelt. Dit heeft geresulteerd in een pilot voor legale wietproductie.

Als het gaat om de verandering die nodig is rondom ons natuurgebied, gaat het vaak om de krimp van een bedrijf en de daarmee samenhangende inkomstenderving. Eén aspect is nog niet aan bod geweest, namelijk het voordeel dat omschakeling kan bieden op het gebied van veiligheid. Loodsen die nu voor illegale wietteelt dreigen te worden gebruikt - en daarmee criminaliteit aantrekken - kunnen worden gebruikt voor legale wietteelt. Als het aan D66 ligt, krijgt elke boer die hier welwillend tegenover staat, bij de gemeente Oisterwijk een ingang om te kijken hoe deze verandering teweeg kan worden gebracht binnen zijn of haar eigen bedrijf.

Staalbergven

Het Staalbergven is een unieke plek binnen onze gemeente. Al meerdere generaties hebben hier mooie herinneringen liggen. Helaas is het dringend toe aan renovatie. En daar hangt een fors prijskaartje aan. De vraag die voorligt: moeten we 'Het Staal' teruggeven aan de natuur of verdient het ven nog een forse investering, zodat ook toekomstige generaties er kunnen recreëren? D66 pleit voor het laatste.

D66 wil op zoek naar mogelijkheden om het te kunnen blijven behouden voor bezoekers. Helaas zien we ook dat de gemeentelijke financiële situatie, exploitatie momenteel niet toelaat. Daarnaast vinden we dat een gemeentelijke organisatie niet geschikt is om de exploitatie van een recreatievoorziening ter hand te nemen. Commerciële partijen zijn hier veel beter toe in staat. Ook een overeenkomst met een commerciële partij kan zo worden opgesteld met voorwaarden die vallen binnen de gewenste richtlijnen. Er zijn voldoende landelijke voorbeelden van ontwikkeling van dit soort gebieden met een gezond verdienmodel. Een deel van de opbrengsten wil D66 in laten zetten om het ven gezond te houden.

Er is al veel gezegd over het Staalbergven. Besluitvorming is echter doorgeschoven naar de toekomst. De argumenten hiervoor zijn onduidelijk. D66 stelt voor om alternatieve financieringsmogelijkheden te onderzoeken op haalbaarheid. Bijvoorbeeld crowdfunding, al dan niet gekoppeld aan een abonnement.

Duurzaamheid is leidend bij afval

Afvalscheiding moet zo mogelijk gericht zijn op verduurzaming. De gemeente moet flexibel omgaan met innovatie op dit gebied, om blijvende duurzaamheid en vooruitgang te garanderen. Een andere grote uitdaging is om de hoeveelheid afval zelf terug te dringen. Onderdeel daarvan is de grote hoeveelheid oud papier die maandelijks opgehaald moet worden. Nog te vaak verdwijnen duizenden reclamefolders - zonder gelezen te zijn - bij het oud papier. D66 wil dat Oisterwijk in navolging van Tilburg de ja-ja sticker invoert. Huishoudens ontvangen alleen nog reclaimedrukwerk als ze daar middels een ja-ja sticker om vragen.

Helaas zien we het steeds vaker: afvaldumpingen in het buitengebied. Niet alleen drugsafval of bouwafval, maar helaas ook steeds vaker zwerfafval. De schade voor de natuur is aanzienlijk en de kosten om het op te ruimen eveneens. D66 wil dat de gemeente de beheerders van de buitengebieden die hiermee geconfronteerd worden, tegemoetkomt en ondersteunt bij het oplossen van dit probleem. De gemeente blijft de vrijwillige zwerfafvalpakkers steunen.

Glas, plastic, metalen, drankkartons, papier en andere materialen die kunnen worden hergebruikt, worden gesorteerd. Daar moet het niet bij blijven. Ook textiel kan worden hergebruikt. Toch doen we dit nog onvoldoende in Nederland. Ook in onze gemeente kan het beter. D66 wil in Oisterwijk een periodieke inzameling van textiel tot stand brengen.

Duurzame mobiliteit: te voet, fietsend of met het openbaar vervoer

Wandelen is laagdrempelig en gezond. Helaas zijn niet alle trottoirs en voetpaden veilig begaanbaar. Wortelopdruk levert in onze gemeente vaak gevaarlijke situaties op. Daar moet oog voor zijn. De gemeente moet zorgen voor goed verlichte en obstakelvrije trottoirs en wandelpaden en voor veilige oversteekplaatsen. D66 wil daarnaast inzetten op een betere toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

De omgeving van de gemeente Oisterwijk is prachtig om te fietsen. Het is een populaire bestemming voor sport- en dagjesfietsers. Die populariteit vraagt om acties. D66 pleit ervoor dat de gemeente zich continu inzet voor kwalitatief goede en veilige fietspaden.

We willen de fiets nog meer de ruimte geven; om Oisterwijk nóg sportiever, veiliger en aantrekkelijker te maken. Fietsen wordt steeds aantrekkelijker door de brede beschikbaarheid van elektrische fietsen, sportievere fietsen en goede fietspaden. De high speed e-bike maakt het bovendien steeds aantrekkelijker om het woon-werkverkeer via de fiets te doen. Wij willen dat

stimuleren door bijvoorbeeld bredere fietspaden aan te leggen, meer voorrang te geven voor de fiets en regionale verbindingen met Den Bosch en Eindhoven te realiseren.

Ook openbaar vervoer is voor D66 van groot belang. Goede busverbindingen met aangrenzende gemeenten moeten worden bevorderd. Dat geldt ook voor de buurtbus. We willen verder dat er geen goederentreinen, maar juist meer personentreinen door ons dorp rijden met een stop op station Oisterwijk.

Sinds Covid-19 is De Lind autovrij. D66 wil dat dit na Covid-19 wordt voortgezet. De Lind is nu vele malen aantrekkelijker voor bezoekers en inwoners. Om zowel het bezoek aan het terras te veraangename als de zorgen van de ondernemers in acht te nemen, wil D66 het centrum van Oisterwijk in het weekend autovrij verklaren. Dat wil zeggen dat De Lind aan de noordkant wordt afgesloten, zo kan er alsnog gereden worden over De Lind aan de zuidkant (de kant van het gemeentehuis).

Ten slotte willen we overlast van rijdende en geparkeerde auto's tot een minimum beperken. D66 wil het gebruik van schonere auto's aanmoedigen door voldoende oplaadpunten aan te bieden. Verder willen wij het delen van auto's bevorderen door contact en samenwerking te zoeken met maatschappelijke organisaties.

Een duurzame en lokaal sterke economie

De komende jaren zal de wereldeconomie door een crisis gaan. Ongericht de belastingen verhogen voor mensen en voor het mkb en bezuinigen – zoals na de bankencrisis van 2008 te veel is gebeurd – zou een grote fout zijn. We zijn na die crisis te snel teruggekeerd naar het oude normaal.

Veel belangrijker is het om nu de economie te stimuleren en te verbeteren. Met elkaar kunnen we bepalen waarin we investeren. Wij kiezen voor duurzame ontwikkelingen in Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom. Juist nu. Zodat ook volgende generaties hun leven kunnen opbouwen in onze gemeente.

Wat willen we bereiken?

Gemeente en ondernemers werken samen

D66 wil meer ruimte voor innovatieve bedrijven en startups, ook in het buitengebied. Voor elke kern formuleren we ambities. Samen geven we ruimte aan initiatieven en onderzoeken we de mogelijkheden om anders te ondernemen en werken, waarbij we niemand laten vallen.

Een duurzame, levendige en leefbare gemeente

We willen een gemeente zijn waar het toerisme zowel bijdraagt aan de economie als aan onze wensen op het gebied van duurzaamheid. Daarom gaan we van stadspromotie naar citymarketing. Evenementen, voorzieningen, winkels en horeca moeten bijdragen aan de kwaliteit van het wonen in en bezoeken van onze gemeente.

Hoe pakken we dat aan?

Samenwerking en ruimte voor initiatieven

D66 gaat voor een optimistische aanpak van de Oisterwijkse economie. Oisterwijk bruist dankzij de ondernemingszin van vele kleinschalige ondernemers. Deze positieve houding stimuleren we door vooral te kijken naar wat er mogelijk is. Samen met initiatiefnemers kijken we naar wat er kan, bijvoorbeeld bij het omvormen van leegstaande gebouwen naar bedrijfsruimtes voor startende ondernemers. Tegelijkertijd kan dit verpaupering tegengaan. Denk bijvoorbeeld aan de ingestorte kartonfabriek aan de Rodebrugstraat. Zo zijn er meer voorbeelden van win-win situaties te bedenken.

Ondernemers gaan merken dat de gemeente naast ze staat. Er ligt een taak voor de gemeente om hierin initiatief te nemen. Met een apart aanspreekpunt op het gemeentehuis, waar ondernemers terecht kunnen voor advies, kijken gemeente en ondernemers of andere initiatiefnemers wat er mogelijk is.

In een samenleving als de onze moet iedereen mee kunnen doen, iedereen telt mee. Gelukkig lukt het de meeste mensen ook om mee te doen. Maar het gaat niet bij iedereen altijd goed. Soms hebben mensen een helpende hand nodig. De gemeente kan die helpende hand bieden. Het is uiteindelijk aan de Oisterwijkse gemeenschap en de mensen zelf om weer mee te gaan doen. Gelukkig gebeurt dat al op veel vlakken. Voor D66 is het belangrijk dat we de handen ineenslaan.

Of het nu in het toerisme is, de landbouw, veehouderij of een van de vele andere bedrijfstakken waarin Oisterwijk goed is, we willen samenwerken met het bedrijfsleven om mensen goede kansen te bieden om economisch zelfstandig te worden en blijven.

Anders ondernemen: ontwikkelruimte duurzame landbouw en veehouderij

Het buitengebied is van grote waarde voor zowel de economie als voor het leefmilieu van alle inwoners. Voedsel verbouwen we economisch rendabel en duurzaam. Dit vraagt om innovatieve oplossingen. De gemeente staat hierin naast de agrarische ondernemers en biedt ruimte aan nieuwe, duurzame manieren om te ondernemen. We stimuleren iedereen om zorgvuldig om te gaan met onze natuur. We ondersteunen boeren die willen experimenteren met veelbelovende ontwikkelingen, zoals agroforestry en voedselbossen.

D66 maakt zich samen met haar collega-fracties op provinciaal, landelijk en Europees niveau sterk voor het belonen van koplopers. Tegelijkertijd willen we achterblijvers stimuleren om de nodige stappen te zetten om te komen tot een meer grondgebonden natuurinclusieve landbouw. Uiteraard moet de gemeente daarbij ook voldoende geld en capaciteit vrijmaken voor toezicht en handhaving om te zorgen dat alle agrarische bedrijven zich aan de geldende regels houden.

We stimuleren een beschaafde samenleving waarin dieren netjes worden behandeld en waarbij veiligheid voorop staat. D66 vindt dat er sterker ingezet moet worden op het voorkomen van dierziektes en infectieziektes die kunnen worden overgedragen van dieren op mensen (zoönosen). Dit vraagt om een gezonde sector, met gezonde dieren. Een ecologische landbouw die meer gericht is op het welzijn van dieren door onder andere ruimte te bieden aan het natuurlijke gedrag van dieren, is een stap in de goede richting.

We hebben zorg en aandacht voor de agrarische ondernemers binnen onze gemeente. Fricties die ontstaan door de stikstof- en pfasproblemen lossen we fatsoenlijk op door samen te werken en duurzame oplossingen te faciliteren. Bestaande wet- en regelgeving moet worden gescand op onnodige belemmeringen om ruimte te creëren. Deze sturing zorgt er meteen voor dat ecologisch goed presterende bedrijven worden beloond met meer ontwikkelvrijheid dan niet-duurzame bedrijven. Een voorbeeld is weidegang: melkveehouders die aan weidegang doen, krijgen meer ontwikkelingsruimte.

Ambities voor elke kern

De aanstelling van een centrummanager heeft zeker effect gehad voor het centrum van Oisterwijk (omgeving van De Lind en Kerkstraat) maar onvoldoende voor de overige kernen. De gezamenlijke identiteit waarmee Oisterwijk naar buiten treedt, is puur gebaseerd op ondersteuning van de economische activiteiten; werken, recreëren, winkelen en consumeren.

De afzonderlijke kernen Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom hebben ieder hun eigen aandachtsgebieden en problemen. Voor iedere kern afzonderlijk formuleren we samen met de dorpen een eigen ambitie en kijken we wat er nodig is om te bloeien.

Groen en duurzaam toerisme

Toerisme is belangrijk voor Oisterwijk. Om ervoor te zorgen dat toeristen een optimale bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling van de gemeente, gaan we van stadspromotie naar citymarketing. Je alleen positioneren als *Parel in het groen* is niet voldoende. Citymarketing is erop gericht dat mensen en ondernemingen bewust kiezen voor een stad, dorp of gebied. Het gaat er niet om zoveel mogelijk bezoekers, bewoners of bedrijven te trekken; wat we willen is juist die mensen te trekken die passen bij onze toekomstambitie. Door onze blik te richten op de toekomst van Oisterwijk, Moergestel, Heukelom en Haaren, kunnen we gericht die toeristen trekken die het beste passen bij onze ambitie om een vitale en groene gemeente te zijn en blijven.

D66 staat voor groen en duurzaam toerisme. Duurzaamheid heeft niet alleen betrekking op natuur, maar ook op een verankering bij ondernemers en inwoners. Daarom stimuleren we kleinschalige,

duurzame toeristische initiatieven. Het stimuleert de lokale economie en grijpt niet in op het charmante en groene karakter van de kernen van Oisterwijk.

We zetten erop in dat toeristen die vakantie vieren in onze gemeente of omgeving, gemakkelijk met de fiets of te voet kunnen bewegen tussen hun verblijfplaats (vaak in de bossen) en de centra van Oisterwijk, Moergestel, Heukelom en Haaren. Ook sportieve en recreërende toeristen die voor een dag komen, maken gebruik van deze fiets- en wandelroutes. Als de eendaagse bezoekers voor een gericht bezoek komen, bijvoorbeeld om in Oisterwijk te winkelen, een terrasje te pakken of het KVL-terrein te bezoeken, stimuleren we ze om met de trein te komen. Onze gasten voelen vanaf hun aankomst op het NS-station hoe welkom ze zijn. Op het station wordt op een aantrekkelijke manier duidelijk gemaakt wat er in de gemeente te doen is en hoe de toeristen daar kunnen komen. Vanzelfsprekend is online ook op elk moment te vinden wat er te doen is.

Levendigheid en leefbaarheid in balans

We stimuleren een levendig cultureel klimaat. We staan open voor nieuwe initiatieven die mensen met elkaar verbinden en passen bij de groene omgeving. We koesteren wat we al hebben. Een galeriebezoek in de gemeente, wordt al gauw gecombineerd met horeca- of winkelbezoek. Een theaterbezoek wordt gevolgd door een drankje in de horeca. Dat heeft ook een positieve uitwerking op lokale horecaondernemers. Verder kunnen we met de keuze voor culturele evenementen laten zien waar we voor staan. We laten zien dat we een gemeente zijn die het experiment niet schuwt, die jong talent een kans geeft op de verschillende podia en die mensen graag bij elkaar brengt.

Sport en Recreatie zijn een vitaal onderdeel van onze samenleving. Sportparticipatie is voor mensen van alle leeftijden van groot belang voor het welzijn en de gezondheid. Sport is bovendien een belangrijk onderdeel voor integratie binnen onze gemeente. Recreatie is niet alleen van belang voor onze inwoners maar ook voor onze lokale economie. D66 wil binnen de begroting zoeken naar verschuiving van middelen die bevorderen dat meer inwoners participeren, voorzieningen toegankelijker worden en intensiever worden gebruikt.

Winkels, horeca en galerieën zijn van een zeer aantrekkelijk niveau op en rondom De Lind in de kern Oisterwijk. Van groot belang voor de leefbaarheid van Haaren en Moergestel, is het behoud van winkels en horeca in de dorpen. Alhoewel het niet de primaire taak is van de gemeente deze te ondersteunen, is het wel van belang ondernemers zoveel mogelijk te helpen een succesvolle exploitatie mogelijk te maken. Daarbij hoort een resultaatgerichte aanpak rond citymarketing en centrummanagement. De openbare ruimte, parkeervoorzieningen en dergelijke moeten samen met de ondernemers worden geoptimaliseerd met oog voor toegankelijkheid, veiligheid en algemeen belang.

We verwelkomen evenementen die bijdragen aan de lokale economie en passen bij het charmante en groene karakter van de gemeente. Bij evenementen staat een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid centraal. Evenementen kunnen zorgen voor verbinding, betrokkenheid, ontmoeting en sfeer. Tegelijkertijd kunnen ze belastend zijn voor mens en natuur.

D66 wil dat nieuwe evenementen bijdragen aan een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid. We maken goede afspraken met organisatoren op basis van de bijdrage van hun evenement aan de lokale economie en hun impact op de natuur en inwoners van Oisterwijk. We trekken samen op met evenementen die gebruik maken van groene stroom, gebruik maken van statiegeldbikers en andere hergebruikte materialen en die hun gasten stimuleren om met de fiets of het openbaar vervoer te komen. Een goede balans tussen evenementen in de diverse dorpskernen en de periferie vinden we van groot belang.

Verkiezingsprogramma 2020

Bestaande evenementen zoals Intents en Rebirth worden in ere gehouden. Beide hebben sterk bijgedragen aan de saamhorigheid tussen Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom.

Goed bestuur en een transparante, dienstbare organisatie

D66 staat voor een competent, transparant en daadkrachtig bestuur in Oisterwijk. De afgelopen periode lijkt de afstand tussen inwoners en de politiek groter te zijn geworden. Dat is onwenselijk. Wij willen ons inzetten voor een beter politiek klimaat waarin er ruimte is voor dialoog, meer ruimte voor initiatieven en waarin we afspraken maken over verantwoording en debat.

Corona heeft een bijzonder zwaar stempel gedrukt op onze samenleving. En we zijn nog niet van het virus verlost. Als gemeente en inwoners staan we samen voor de opgave en uitdaging om de nasleep en gevolgen zo goed mogelijk het hoofd te bieden. Problemen stapelen zich op, financiële middelen zijn nog verder beperkt en ook de ambtelijke organisatie werkt nog altijd onder de beperkingen van Covid-19. Terwijl deze periode juist vraagt om gericht en doordacht beleid.

Ook zonder Covid-19 liggen er immers al grote vraagstukken voor de gemeente om aan te pakken. De energietransitie raast door en gaat een belangrijke fase in. We hebben een uitdaging als het gaat om de inrichting van – en op peil houden van – het sociaal domein. Met de invoering van de Omgevingswet komen er veel nieuwe ontwikkelingen in het ruimtelijke domein aan.

We hebben een forse uitdaging als het gaat om de woningmarkt. Verenigingen, buurthuizen en sociale organisaties zijn hard getroffen. Ze zijn vaak afhankelijk van kleine inkomsten zoals uit kleinschalige evenementen, baromzet, etc. Onze zorg is dat veel initiatieven hierdoor dreigen te verdwijnen en daarmee verliezen we een belangrijke bron van maatschappelijke veerkracht.

Inwoners en bedrijven hebben de ondersteuning van de gemeente nodig om gevolgen op van Covid-19 op de langere termijn het hoofd te kunnen bieden. Dit vraagt om daadkrachtig en transparant bestuur.

Wat willen we bereiken?

Gemeente en inwoners trekken samen op

De gemeente moet een toegankelijke organisatie zijn, een sparringpartner van de inwoners van Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom.

Het is helder hoe beslissingen tot stand komen en wat ze hebben opgeleverd

Besluiten van de gemeenteraad zijn gemakkelijk in te zien. Het is duidelijk wat tot een besluit heeft geleid. De raadsvergaderingen zijn gemakkelijk bij te wonen, ook online. De prestaties van de gemeente worden inzichtelijk gemaakt.

Het democratisch bestuur is integer

De gemeente is weerbaar en handelt integer bij bijvoorbeeld aanbestedingen en het verlenen van opdrachten.

Inwoners en gemeente zijn en blijven in dialoog

Inwoners staan centraal. Samen zoeken we naar oplossingen, inwoners weten vaak het beste wat er nodig is.

Hoe pakken we dat aan?

Toegankelijke gemeente

De gemeente moet een open en toegankelijke organisatie zijn die meedenkt met inwoners. Wij vertrouwen op de eigen kracht en de grote betrokkenheid van inwoners bij hun gemeente. Zeker (of juist) daar waar het gaat over beslissingen in de eigen buurt of dorpskern. D66 wil inwoners beter betrekken bij het bestuur van de gemeente en meer invloed geven.

Het moet duidelijk zijn wat de gemeente doet. De gemeente heeft een rol om burgers inzicht te geven in ontwikkelingen, plannen en discussies. Ook moet zij mensen betrekken en uitdagen om actief mee te denken. Het moet ook voor laaggeletterden en niet- of minder digivaardige inwoners duidelijk zijn wat de gemeente doet en kan betekenen voor mensen.

Verbeterde informatievoorziening

De gemeenteraad vertegenwoordigt de inwoners van Oisterwijk, Moergestel, Heukelom en Haaren. Informatie is in principe openbaar en moet toegankelijk zijn. D66 wil dat de besluiten van de gemeente samen met de onderliggende overwegingen gepubliceerd worden. Zo is voor iedereen duidelijk op basis waarvan het gemeentebestuur een besluit heeft genomen. D66 wil daarnaast dat raadsvergaderingen ook te volgen zijn via een livestream.

D66 pleit voor meer en betere evaluatie van het (uit)gevoerde beleid, zoals ook wordt aangegeven in de Gemeentewet. We willen meer en beter sturen op resultaat met oog voor een verantwoord en transparant (financieel) beleid.

Verder wil D66 de prestaties van de gemeente beter inzichtelijk maken. Bijvoorbeeld door middel van een live dashboard voor inwoners op de gemeentelijke website. Daarnaast kunnen infographics en facts & figures uitgebracht worden die per woonkern een thema behandelen, zoals wonen, gezondheid of verkeersveiligheid.

Integriteit

Integriteit van politieke bestuurders en ambtenaren is een belangrijke basis voor een goed democratisch bestuur. Deze integriteit staat onder druk, omdat criminelen steeds vaker proberen invloed te krijgen op het lokale bestuur.

D66 vindt het belangrijk dat ondermijning hard wordt aangepakt. We pleiten daarom voor het actief versterken van bewustwording, van integriteit en weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie én het politiek bestuur, bijvoorbeeld via trainingen. Daarnaast moet er meer transparantie komen over aanbestedingen en opdrachten van de gemeente.

Omgevingsdialoog

We zien en horen om ons heen dat de huidige werkwijze rondom burgerparticipatie leuk is bedacht maar slecht wordt uitgevoerd.

Burgerparticipatie komt te vaak neer op een informatieavond waar de gemeente laat zien wat het plan is. Als de inwoners daar iets van vinden, dan kunnen ze een zienswijze indienen.

Dat is ingewikkeld en niet gebaseerd op een dialoog. D66 wil dat anders.

Als de gemeente een inspraakavond organiseert, dan moet ze ook écht de dialoog zoeken met onze inwoners. Door aan het begin van het project en traject echt input op te halen, werk je samen.

Verkiezingsprogramma 2020

Dat werkt beter dan alleen te vertellen wat je gaat doen. Een (omgevings)dialogoog voer je met een ópen agenda en een luisterend oor.

Onder onze inwoners is enorm veel kennis, expertise en energie aanwezig. D66 wil daar meer en beter gebruik van maken. Wij willen dat zij de agenda, de ontwikkeling van hun straat en wijk mede bepalen en dat zij zelf een rol spelen bij de realisatie daarvan. Dit alles op basis van co-creatie en gelijkwaardigheid. Wij durven bij het zoeken naar oplossingen nieuwe en ongewone verbindingen te leggen. De inwoners en de leefbaarheid van de dorpen en wijken zijn daarbij altijd het uitgangspunt. Zij staan centraal.

Dankwoord

Voor de zomer zijn wij begonnen met het schrijven van dit verkiezingsprogramma.

De inhoud kwam tot stand na diverse werkbezoeken en vele gesprekken met leden, sympathisanten, ervaringsdeskundigen, betrokken experts, kritische denkers en kritische mee- en tegenlezers. Wij zijn hen allen veel dank verschuldigd.

Dit programma is onze leidraad voor de komende 5,5 jaar. Maar natuurlijk is het nooit 'af'.

De wereld verandert en we kunnen niet alles voorspellen. Het is daarom ook niet een statisch document, we zullen het doorlopend met elkaar moeten blijven toetsen. De permanente programmacommissie zal regelmatig oude en nieuwe standpunten scherp tegen het licht blijven houden. We zullen de leden daar ook regelmatig over blijven bevragen.

Heel veel dank aan iedereen die ons heeft geholpen dit programma vorm en vooral inhoud te geven, in het bijzonder aan Moniek IJzermans die al onze input heeft weten te vertalen naar een leesbaar programma.

Wij kijken ernaar uit om onze D66 standpunten de komende raadsperiode duidelijk te laten horen én te realiseren.

Jan van Ginneken en Sharon Kroon